

Forfatter: Jacobsen, J. P.

Titel: Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup

Citation: Jacobsen, J. P.: "Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup", i Jacobsen, J. P.: *Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup*, udg. af Morten Borup ; Georg Christensen , 1924-29, s. 208. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacob01val-shoot-idm139811112482608/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup

XII.

I Januar seksten hundrede og fire og treds udnævntes Ulrik Frederik til Statholder i Norge, og i de første Dage af April samme Aar rejste han derop.

Marie Grubbe fulgte ham.

Forholdet mellem dem havde senere ikke forbedret sig synderligt, blot at deres Mangel paa indbyrdes Forstaaelse og indbyrdes Kjærlighed ligesom var bleven anerkjendt af begge Parter som en uforanderlig Kjendsgjerning og havde fundet sit Udtryk i den yderst ceremonielle Maade, paa hvilken de omgikkes med hinanden.

Det første Aarstid, eller halvandet, efter at de havde taget Bolig paa Aggershus, levede de saaledes, og Marie ønskede heri for sit Vedkommende ingen Forandring. Men med Ulrik Frederik forholdt det sig anderledes: han var nemlig igjen bleven forelsket i sin Gemalinde.

Og nu var det en Vintreftermiddag, henimod Skumringen, at Marie Grubbe sad alene i den lille Stue, der fra gammel Tid førte Navn af: Daasen.

Det var raat og blæsende Vejr, graat og

mørkt. De tunge Tøsneflokke klinede sig op i Hjørnet af de smaa Ruder og dækkede fast det halve af det grønlig Glas. Regnkolde Vindpust, som hvirvledes ned mellem de høje Mure, ligesom tabte Besindelsen og kastede sig blindt frem og dundred paa Porte og Døre og foer saa pludselig lige op i Luften med en hæs og hundeagtig Tuden. Mægtige Vindpust kom hujende ned over Taget derovre og kastede sig plat imod Ruder og Mur med et Slag som en Bølges, og blev borte med det Samme. Og der var andre Vindpust, der brølede ned i Kaminen, saa Flammen dukkede sig af Angst og den hvidlige Brænderøg forskrækket krummede sig som en Bølgekam henimod Kamin-aabningen, parat til at kaste sig ud i Stuen, men saa i næste Nu hvirvled den tynd og let og blaa op igjennem Skorstenen, og Flammerne raabte efter den, hopped og sprang og sendte den spragende Gnister i Haandfuldvis lige i Hælene. Og saa begyndte Ilden først rigtig at brænde, lagde sig med brummende Velbehag bredt over Gløder og Aske og Emmer, kogte og syded af Fryd i det hvide Birkeveds inderste Marv, snurrede og spandt som en brandrød Kai og strøg saa med Luer og Flammer polidsk og fornøjet om Næsen paa sortladne Knuder og hedhovede Favnestykker.

Rød og lun og lysende strømmede den lystige Ilds Aande ud i den lille Stue. I en flimrende Lysvifte spilled den hen over det tavlede Gulv og jøg det fredsommelige Skum-

ringsmørke foran sig, saa det bange gjemte sig som zittrende Skygger tilhøjre og tilvenstre bag de snirklede Stoleben, eller trykked sig ind i Krogene, gjorde sig langt og tyndt i Skjul bag fremspringende Lister eller lagde sig plat ned under den store Dragkiste.

Saa med Eet ligesom sugede Kaminen Lyset og Varmen buldrende til sig igjen, og Mørket bredte sig frejdigt over hele Gulvet, paa hver en Tavle og hvert et Brædt, helt henimod Ilden, men saa kom Ildskjæret jagende henover Gulvet igjen, saa Skumringsmulmet fløj til alle Sider, og Skjæret efter det, opad Vægge og opad Døre, helt op over den blanke Messingklinke, — ingensteds var det sikkert; ja, der sad Mørket og klemte sig ind til Mur og Loft som en Kat i et Træ, og Skjæret sprang omkring dernede, hen og frem, hoppende og jagende som Hunden ved Træets Rod. Ikke engang mellem Glas og Pokaler højt oppe paa Dragkistens Tag kunde Mørket være i Fred, for de røde Rubinglas, de blaa Pokaler og grønne Rømere, alle saa tændte de brogede Fyr og hjalp Skjæret at finde det frem.

Og Blæsten blev ved derude og Mørket tog til, men derinde, der luede der Ild og der dandsed der Lys, og Marie Grubbe hun sang. Snart sang hun Ordene lige som hun kunde huske dem, snart nynnede hun blot Melodien; hun havde sin Luth i Haanden, men hun spillede ikke, hun blot nu og da greb i Strængene og fremlokkede et Par klare, længe klingende Toner.

Det var en af disse hyggelige, smaa, vemodige Sange, som gjør Ens Hynde blødere og Ens Stue lunere, en af disse sagteligt bølgende Melodier, der ligesom synger sig selv i deres magelige Sørgmodighed og med det Samme lader Ens Stemme lyde saa fornøjeligt fyldig, saa svulmende og saa rund. Marie sad lige i Skjæret fra Kaminen, omspillet af det rødlige Lys, og hun sang saa tankeløst velbehageligt, ligesom kjærtegnende sig selv med sin egen Røst.

Da aabnedes den lave Dør, og Ulrik Frederiks høje Skikkelse dukkede ind ad den.

Marie holdt straks op med at synge.

„Ah, Madame!“ udbrød Ulrik Frederik i en mildt bebrejdende Tone, idet han med bønfoldende Gebærde traadte hen imod hende, „havde jeg vidst, I vilde lade Eder inkommodere af min Nærværelse . . .!“

„Aa nej, jeg sang ikkun for at holde mine Drømme vaagne.“

„Aimable Drømme?“ spurgte han og bøjede sig ned over Varmebukken foran Kaminen og varmede sine Hænder paa dens blanke, røde Kobberkugler.

„Ungdomsdrømme,“ svarede Marie og løb med Haanden over Luthens Streng.

„Ja, immer er Alderdommen sig selv lig!“ og han saae smilende paa hende.

Marie tav lidt, saa sagde hun pludseligt:

„En kan være ret ung og have gamle Drømme endda.“

„Hvad her er for en skønne Desmerlugt

herinde! — men er ellers min Ringhed med i de gamle Drømme, Madame? — om En tør spørge.“

„Ak nej!“

„Der var dog en Tid ...“

„Blandt alle andre Tider.“

„Ja, Madame, blandt alle andre Tider var der en Gang en underskønne Tid, hvor jeg var Eder saare, saare kjær. Kan I kuns mindes en Mørkningstime, Ottedagen efter vort Bilager eller ved det Lav? Det var en Blæst og Sne ...“

„Ret som nu.“

„I sad foran Kaminen ...“

„Ret som nu.“

„Ja, og jeg laa ved Eders Fødder og Eders kjære Hænder legte i mit Haar.“

„Ja, den Gang elskede I mig!“

„O, ret som nu! — og I — I bøjede Eder ned over mig, I græd, saa Taarerne randt Jer ned ad Kinderne, og I kyssede mig og saac saa ømt og bevæget paa mig, som om I had en Bøn for mig i Eders Hjærte, og saa paa een Gang, — kan I mindes? — saa bed I mig i Halsen.“

„Ja, Gud du Godeste, hvor jeg dog elskede Jer, min Hr. Gemal! Naar jeg hørte Eders Sporer klingre paa Trappen, saa ringede mit Blod for mine Øren, jeg zittrede fra Hoved og til Fod og mine Hænder blev saa kolde som en Is. Og naar I saa kom ind og trykkede mig i Eders Arme ...“

„De grace, Madame!“

„Aa, det er jo kuns døde Minder om en Amour, som længst er slukket ud.“

„Ak, slukket ud, Madame! den ulmer dog hedere end før.“

„Nej, den er dækket til med altfor mange Dages kolde Aske.“

„Men den rejser sig af Asken som den Fugl Fønix, skjønnere og fyrigere end før — sig, gjør den intet?“

„Nej, Elskov er som en fine Blomst; om en frostig Nats Kulde forvisner dens Hjærte, saa gaar den ud fra Top til Rod.“

„Nej, Elskov er som den Urt, der kaldes for Jerichos Rose; om Tørken kommer, saa tørres den bort og krymper sig sammen, men bliver det saa en mild og liftig Nat med frodig Dug, saa slaar den alle sine Blade ud igjen og er saa grøn og frisk som ingen Tid før.“

„Kan hændel der er vei mange Slags Elskov til.“

„Det er der, — ja, og vor var just saadan Elskov.“

„At Eders var det, det siger I mig nu, men min, aldrig var den det, aldrig.“

„Saa har I aldrig elsket.“

„Elsket ikke! nu skal jeg fortælle Jer, hvor jeg har elsket — Det var paa Frederiksborg . . .“

„O, Madame, I er uden Skaansel!“

„Nej, nej, det er slet intet det. — Det var paa Frederiksborg. Ak, I veed kuns lidet, hvad jeg der led. Jeg saae, at Eders Kjærlighed til mig var intet nær som før. Ak, som en Me-

der vaager over sit kranke Barn og giver Agt paa hvert et lille Tegn, saaledes fulgte jeg med Angst og Bævelse Eders Kjærlighed. Og da jeg saae i Eders kolde Blikke, hvor bleg den blev, og følte i Eders Kys, hvor svagt dens Pulse slog, da var det som skulde jeg forgaas i Kval og i Pine. Jeg græd for denne Kjærlighed i lange Nætter, jeg bad for den som for et Hjærtens dyrebart Barn, der dør og dør Time for Time. Og jeg spejdede efter Hjælp og efter Raad i min Kvide, efter Lægedom for Eders kranke Kjærlighed, og hvad gehejme Midler, som kom mig for Øre, af Elskovsdrikke at være, dem blandede jeg med tvivlendes Haab i Eders Morgendrikke og Aftenvin. Jeg lagde Eders Brystdug ud for trende voksende Maa-ner og læste Bryllupspsalmen derover, og paa Eders Sengefjæl, der malte jeg forinden med mit eget Blod tretten Hjærter i Kors, men uden Gavn, min Hr. Gemal, for Eders Kjærlighed var krank til Døden. — Se, saadan var I elsket!“

„O nej, Marie, min Kjærlighed er ikke død, den er opstanden. Hør mig, Hjærte! hør mig, for jeg har været slagen med Blindhed, med daarlig Vanvittighedssot, men nu, Marie, knæler jeg ned for Eders Fødder, og se, jeg bejler igjen, med Tryglen og med Bøn. Ak, min Elskov har været som et vægelsindet Barn, men nu er den vokset op til Mand, o, giv Jer trygt hen i dens Arme og jeg sværger Jer ved Korsens Træ og Mands Honeur, at de skal ingen- sinde slippe Jer igjen.“

„Ti, ti, hvad kan det hjælpe!“

„O, tro mig dog, Mariel“

„Ved Gud den Levendes! Jeg tror Jer, der er ikke Trevl eller Traad af Tvivl i mit Sind, jeg tror Jer fuldt, jeg tror, at Eders Kjærlighed er stor og stærk, men min! den har I kvalt med egne Hænder, den er et Lig, og hvor højt saa Eders Hjærte raaber, saa vil det aldrig vække den op igjen.“

„O jo, Mariel I af Eders Kjøn . . . jeg veed, at der er dem iblandt Jer, som naar de elsker en Mand, saa om han støder dem bort med sin Fod, de kommer dog igjen, evindelig igjen, for deres Kjærlighed er fast mod alle Saar.“

„Ja, det er ret, min Hr. Gemal, og jeg — jeg er et saadant Kvindfolk, skal I vide, men I — er intet af de rette Mænd.“

* * *

„Gud holde sin beskjærmendes Haand over dig, min hjærtens allerkjæreste Søster, og være dig en god og rund Givere af hvad som ønskværdig er, baade til Liv og Sjæl, det ønsker jeg dig af Hjærte.

Hjærtens allerkjæreste Søster, som er min eneste velmenendes Ven fra Børnetid, vil jeg nu beskrive, hvad skjønne Frugter jeg har af min Ophøjelsesstand, som skal være forbandet fra den Dag, den begyndte; thi den har, som Gud veed, ikkuns ført mig Fortræd og Tribulats i fulde Skaale.

Ja, var det mig intet en rette Ophøjelse paa bagvendt Vis, som allerkjæreste Søster nu skal høre, og som vel hende allerede i

mange Stykker er bevidst; thi det kan intet fejle, at Søster jo af hendes kjære Mand har fornummet at det, allerede mens vi var paa Sjælland at bo, stod ganske koldsindigt til imellem mig og min fine Hr. Gemal; og her til Aggershus var det paa nogen Tid ikke anderledes, thi han har ført sig saaledes op imod mig som mestendels er utroligen at fortælle, men som nok stod til ventendes af slig en smukke Junkere. Men jeg bryder mig kuns fejl om hans skidne Galanterier, thi de gaa mig i Ingenting an, saasom jeg bær' til ham for længe siden saa ringe Kjærlighed, at det jo intet skulde være nok til at holde en kranker Ælling ved Live, og kan han for mig løbe Runsk efter Rakkerens Kvind, om det skulde være hans Ønske, kuns han i Ingenting kommer mig for nær at fægte, som han just netop gjør, og i saa Manering, at man skulde undres paa, om han er optændt af Galenskab heller Djævelen har besættet ham, og det har deraf sin Begyndelse, at han kom til mig en Dag med fine Ord og strunke Løfter og vilde, Alting skulde være godt igjen os imellem, mens han er af mig saa afskyet og foragt', hvad jeg ham og fortalte i de Ord, at jeg holdt mig ham altfor god at være; men da var det, det ret gik an, thi wenn's de Düwel friert, plejer man sige, macht er sein Hölle glühh, og tændte han mig fluks en Helvedes Badstue op, i saa Maade, at han kjørte herind paa Slottet i Hobevis af løse Kvindfolk og Skarns Skjøger, og beværtede

paa dem med Mad og Drikke i store Stykker, ja med dyrebar Snemos og bekostlige Schauessen, som til nogen fyrstelig Banquete, og der skulde mine kunstig vævede Damaskes Duge, som jeg har i Arv efter vor sal. Moder, være lagt frem, og mine Silkeshynder med Fryndserne om ligedan, men blev der Intet af, som jeg slog det bag Laas tilhobe, saa han maatte laane i Staden baa-
de til Borde og Bænke at brede.

Min hjærtens allerkjæreste Søster, jeg vil nu intet trætte hende længer med saadan garstig Kompagnie, men er det intet forsmædeligt, at saadant Skjøgepak, som, om dem skete deres Ret, skulde have deres Hud strøgen brav af ved Stadens Kag, skal sidde paa Stadsebænk i kongelig Majestæts Statholderes Stue; jeg mener, det er saa uerhørt og bespotteligen, at om det kom kongelige Majestæt til Gehør, som jeg ønsker af ganske Hjærte, Liv og Sjæl, da vilde han tale min guten Ulrik Friederich saadan til, som han kuns lidet skulde forlystes at høre paa. Den artigste af hans Streger imod mig har jeg endnu intet fortalt; den er og hel ny, som den skete forgangen Dag, der jeg lod sende efter en Kræmmere, at han skulde komme op med nogle brabantiske Silkes-Agramaner, som jeg vilde have foruden en Trøje; men han lod svare, om jeg vilde skikke Pengene ned, skulde Varerne vel komme, men Statholderen havde forbøden ham at sælge mig Noget paa Borg, og ligedan Bud kom der fra Hattestaffereren,

som der var sendt efter, saa jeg formener, han har gjort mig ubetroet over det ganske Sted, mens jeg har ført i hans Bo for mange tusinde Rigsdaler og tusinder til. Nu intet mere for denne Gang. Gud være alting befalet, og han sende mig altid gode Bud fra dig.

af Aggershus Slot, 12 Decembris 1665.

Din fuldrø Søster altid
Marie Grubbe.

Velbyrdige Frue, Fru Ane Marie Grubbe, Styge Høeghs, Landsdommere paa Laaland, min hjærte kjære Søster huldelligen tilhaande."

„GUD have hende i sin Forvaring, min allerkjæreste Søster, nu og altid, det vil jeg ønske hende af et oprigtig Hjærte, og vil jeg bede for hende den Bøn, at hun maa fatte et oprejset Sind og intet lade sig plat nedtrykke, thi hver har sin Jammerslød tildelet, og vi svømme og bade i idel Elendighed.

Hendes Skrivelse M. A. K. S. er kommen mig tilhaande, uskadet og ubrudt i alle Maader, og fornemmer jeg deraf med synkendes Hjærte den Spot og Beskæmmelse, hendes Gemal fører hende paa, som er en store Uret af kongelig Majestæts Statholdere at gjøre, som han gjør. Men vær dog ikke for hastig, min Høne, thi hun har Aarsage til Taalmod, som hende er saa høj en Plads anviset, som ikke var god at faa Fortis af, og som vel er det værd med Uro at bevare.

thi om hendes Gemal sværmer hen og spiller meget Gods, saa er det af hans eget, han forøder, mens min Slemmere til Mand har sat Veje for baade hans og mit, som er en Ynk, at en Mand, der skulde holde sammen paa, hvad af GUD os er fortroet, i den Sted splitter og øder det aldeles. Vilde kuns GUD skille mig vel ved ham, om det saa blev saa heller saa, da var der derudi stor Almisse mod mig arme Kvinde, og som ikke nok var at takke for, og kunde det ligesaa vel ske, som vi det sidste Aar aldeles ikke have været tilsammens, som GUD have Lov og Tak for, om det maatte vare ved, saa M. A. K. S. kan skjønne, at ikke heller min Seng er aldeles med Silke bredt, men M. A. K. S. maa tænke, at hendes Gemal stiller sig nok og kommer til Fornuft igjen, at han ikke sætter alting paa ublu Skjøger og Skarns-Folk, og som hans Embed giver ham stor Indtægt, skal hun ikke lade sit kjære Hjærte foruroes af hans bespottelige Ødselhed eller af hans Uhuldhed heller. GUD vil det bedre, det tror jeg forvist. Gjør nu vel, min Høne, og have hun mange tusind gode Nætter fra mig.

hendes tro Søster, mens jeg lever,
A n e M a r i e G r u b b e.

af Vang, 6 Februar 1866.

A Madame

Madame Gyldenleu, min gode Ven og Søster, venligen tilskreven."

„Gud holde sin beskjærmendes Haand over dig, min hjærtens allerkjæreste Søster, og være dig en god og rund Givere af hvad som ønskværdigt er i alle Maader til Liv og Sjæl, det ønsker jeg dig af ganske Hjærte.

Hjærtens allerkjæreste Søster, man siger vel af Gammelt, at Ingen er saa rasendes galen, den jo helmer et Blink mellem St. Hans og Paulinus, men det vil her ingen Skik have, thi min galne Hr. Gemal er intet kommen til sin Vittighed endnu, ja, han er ti, ja tusindfold galnere end tilforn, thi hvad som før jeg skrev om, det er kuns for Børneværk at regne mod det, som nu gaar an, som er over al Maade; at vide, allerkjæreste Søster, han har været til Kjøbenhavn og, o, utænkelig Spot og Beskæmmelse, havde med sig hertil en hans gamle Karnaillekvinder, navnlig Karen, som han fluks lod tage bestandig Lossemente her paa Slottet og som er over alle Ting og regjerer i alle Maader, mens jeg er sat bag Døren at staa; men, hjærte kjære Søster, hun maa nu gjøre mig den Villighed, at hun forhører sig om vor kjære Fader vilde tage sig min Sag an, om jeg rømmede herfra, som han jo nok vil, thi Ingen kan uden stor Medlidenhed min ulykkelige Stilling anse, og det som byltes mig paa, er saa ulideligen, at jeg tænker, jeg kan kuns gjøre Ret, om jeg kaster det af. Det er intet længer end som nu, dyre vor Frue-Dag, jeg var gangen ned i vores Abild-

Mellem St. Hans og Paulinus = fra 24 til 23 Juni.

have, og den Tid, jeg kom ind igjen, da var Slaaen for mit Sengekammer skudt for indvendig fra, og der jeg spurgte, hvad den Streg skulde læses for, svartes mig, at den Kammer og den næstved, dem vilde hun, Karen, have, og var min Seng flyttet op i den vestre Stue, som er saa kold som en Kirke, naar Blæsten staar paa, og fuld af Trækvinde, og Gulvet aldeles frønnet og her og der med ganske store Huller. Men skulde jeg tilfulde beskrive al den Haanhed, mig her overgaar, da blev det saa lang som nogen Fasteprædiken, og om det paa den Vis farer fort, da tror jeg knap, mit Hoved skal holde. Gud være alting befalet og han sende mig altid gode Bud fra dig,

din fuldtro Søster altid
Marie Grubbe.

af Aggershus Slot, 2 Septembris 1666.

Velbyrdige Frue, Fru Ane Marie Grubbe,
Sti Høghs, Landsdommere paa Laaland,
min hjerte kjære Søster huldelligen til-
haande."

Ulrik Frederik var egenlig ligesaa kjed af Tilstanden paa Slottet, som Marie Grubbe var det.

Han var bedre vant i Retning af Udsvævelser. Det var kun tarvelige Svirebrødre, disse fattige, simple Officerer der i Norge, og deres Soldaterskjøger var heller ikke til at

Frue Dag = 15 August.

holde det ud med ret længe. Karen Fiol var den eneste, der ikke var idel Raahed og Plumshed, men selv hende sagde han hellere Farvel idag end imorgen.

Det var i Ærgrelse over Marie Grubbes Afslag, at han havde gjort disse Folk til sit Selskab; saa havde det en Stund moret ham, men ikke længe, og da det Hele nu begyndte at blive ham mat og næsten ubehageligt, og der ligesom var kommen en svag Fornemmelse af Anger over ham, saa trængte han til at bilde sig selv ind, at det havde været nødvendigt, og kom virkelig ogsaa til at tro, at det var det, og at han havde haft en Plan med det altsammen, den nemlig, at bringe Marie Grubbe til at fortryde sin Opførsel og føre hende angrende tilbage. Men da det nu ikke syntes, at Fortrydelsen vilde komme, saa tog han haardere fat, i det Haab, at han ved at gøre hende Livet saa ubehageligt som muligt, nok skulde overvinde hendes Stædighed; for at hun ikke elskede ham mere, det troede han ikke paa, han følte sig overbevist om, at hun i sit Hjærte længtes efter at kaste sig i hans Arme, men at hun, da hun mærkede, at hans Kjærlighed var kaldt til Live igjen, saac, at hun kunde faa Hævn over ham for hans Frafald . . . og han undte hende denne Hævn, han kunde godt lide, hun vilde hævne sig, men hun trak det for længe ud, det blev ham altfor langvarigt her i dette barbariske Norge.

Alligevel, han var dog ikke rigtig sikker paa, om han ikke havde gjort bedst i at lade Karen

Fiol blive i Kjøbenhavn, men paa den ene Side kunde han ikke holde det ud mere med de Andre, og paa den anden var Skinsyge en mægtig Allieret, og Marie Grubbe havde været skinsyg paa Karen, det vidste han.

Marie Grubbe kom nu imidlertid stadig ikke, og han begyndte at tvivle paa, at hun nogensinde vilde komme, og hans Kjærlighed voksede med hans Tvivl.

Der kom nu noget af et Spils eller en Jagts Spænding over Forholdet.

Det var med ængsteligt Sind, med beregnende Frygt, at han voldte Marie Grubbe den ene Tort efter den anden og han ventede spændt paa et Tegn, blot et lille Tegn paa, at han drev sit Vildt paa den rette Vej, men der skete intet.

Jo endelig.

Endelig skete der Noget, og han var vis paa, at det var Tegnet, just det Tegn, han ventede. Marie Grubbe tog nemlig en Dag, Karen havde tilføjet hende en usædvanlig nærgaaende Fornærmelse, en god, stærk Lædertømme i sin Haand, gik gennem Huset hen til det Kammer, hvor Karen just sov sin Middagssovn, lukkede Dørene til indenfra og gav den forfærdede Skjøge et godt Livfuld Hug af den tunge Tømme og gik saa roligt tilbage til det vestre Kammer, midt imellem alle de maalløse Tjenestefolk, som Karens Skrigen havde kaldt til.

Ulrik Frederik var nede i Byen, da det skete; Karen sendte ham straks Bud, men

han forhastede sig ikke med at komme, først langt ud paa Eftermiddagen hørte den ventende Karen hans Hest i Gaarden.

Hun løb ned imod ham, men han skød hende lempeligt, men bestemt til Side og gik lige op til Marie Grubbe.

Døren stod paa Klem — saa var hun vel ikke derinde.

Han stak Hovedet ind, vis paa at finde Stuen tom, men hun var der, hun sad ved Vinduet og sov. Saa traadte han forsigtigt ind, saa forsigtigt, han kunde, for han var ikke aldeles ædru.

I en gul og gylden Strøm stod Lyset fra den synkende Septembersol ind i Kammeret og hæved de fattige Farver derinde til Glands og Herlighed; de kalkede Vægge fik Svaners Hvidhed, det brunede Træløft Malmens Glød, og det falmende Sengeombæng blev vinrøde Folder og purpurne Læg. Der var blændende lyst; selv det, der var i Skygge, det lysned endda, det var som skimtet det frem af en Taage af løvgult Lys. Om Marie Grubbes Hoved spandt det en Glories Guld og kyssed hendes hvide Pande; men at Øjne og Mund var dybt i Skygge, det voldte et gulnende Æbletræ, der holdt sine abildrødmende Grene fristende op for Ruden.

Men hun sov, sad paa en Stol og sov, med Hænderne foldede i Skjødets.

Paa Taaspidsen listede Ulrik Frederik sig hen til Marie, og Glorien svandt, da han stillede sig mellem Vinduet og hende.

Han betragtede hende nøje.

Hun var blegere end før. Hun saae saa god og blid ud som hun sad der, med Hovedet bøjet tilbage, med letadskilte Læber og med den hvide Strube bar og blottet; han kunde se, hvor Pulsen banked paa Siden af Halsen, lige under det brune, lille Modermærke. Han fulgte Skulderens faste Runding under den stramme Silke og den slanke Arm til den hvide, hvilende Haand. — Og den var hans. — Han saae, hvordan den knyttede de trinde Fingre om den brune Tømme, og hvordan Armen i dens hvide, aareløbne Former blev fast og blank, blev slap med mattet Glands i Slaget, som den slog paa Karens arme Krop. Han saae, hvordan hendes skinnsyge Blik det tindrede tilfreds, og hvordan hendes vrede Læber smilte grusomt ved Tanken om, at hun slettede Kys paa Kys med Tømmesvøben. — Og hun var hans. — Han havde været ond og stræng og grusom, han havde ladet disse kjære Hænder vride sig i Kvide og disse røde Læber aabne sig i Klage.

Hans Øjne fik en fugtig Glands imens han tænkte saa, og han følte sig gennemtrængt af hele en drukken Mands letvakte, bløde Medlidenhed, og han blev ved at staa og stirre i dorsk og drukken Følsomhed, til Solens rige Lysstrøm var tæret ind til en tynd, lille, blinkende Traad, højt mellem Loftets mørke Bjælker.

Da vaagnede Marie Grubbe.

„Jer!“ næsten skreg hun, idet hun foer op og kasted sig tilbage, saa Stolen tumlede henad Gulvet.

„Marie!“ sagde Ulrik Frederik saa ømt, som han formaaede, og strakte bønfoldende Hænderne ud imod hende.

„Hvad vil I? — I vil vel klage for de Hug, Eders Skjøge bekom?“

„Nej, nej, Marie, lad os være Venner, gode Venner!“

„I er drukken,“ sagde hun koldt og vendte sig fra ham.

„Ja, Marie, af Kjærlighed til dig er jeg drukken, jeg er svimlendes drukken af din Dejlighed, min Hjærtens Dukke.“

„Ja, saa drukken, at Eders Syn har slaaet Jer fejl, og I har taget Andre for mig.“

„Marie, Marie, vær nu intet iversyg!“

Hun gjorde en haanlig, afvisende Bevægelse.

„Jo, Marie! du varst iversyg; du har forraad dig selv, nu du tog den Ridetømme, du veed ... men lad nu hele det skidne Slæng være glemt og dødt og Djævelen i Vare; kom, kom! leg nu intet mere den Uhulde med mig, som jeg har leget den troløse Gast med dig, med al denne Slemmen og Bolen paa Skrømt. Vi gjør jo kuns hinanden en Helvedes Kule deraf, for det kunde være en Himmerigs Saal. — Du skal faa din Villie i hvad du vil; vil du svæve i Silke, saa tykt som Camelot, vil du have Perler i Strænge, saa lange som dit Haar, du skal faa det, og Ringe og Gylden-

styksstoffer i hele Væve, og Fjer og Stene, hvad du kuns vil, der er Ingenting for dyrbart til at slides af dig.“

Han vilde lægge sin Arm om hendes Liv, men hun greb ham om Haandleddet og holdt ham ud fra sig.

„Ulrik Frederik,“ sagde hun, „skal jeg sige dig en Ting? — Om du kunde svøbe din Kjærlighed i Sindal og Maar, om du kunde klæde den i Zobel og krone den med Guld, ja give den Sko af den skære Demant, jeg vilde kaste den fra mig som Skarn og Dræk, for jeg agter den ringer' end den Jord, som jeg træder med min Fod. Der er intet en Dryp af mit Blod, der er dig god, intet en Trævl af mit Kjød, den jo støder dig væk, — hører du! der er intet en Vraa i min Sjæl, du jo kaldes med Navne. — Forstaa mig kuns ret! om jeg kunde løse din Krop af en Helsots Pine eller din Sjæl af Helvedes Nød ved at blive som Din, jeg gjorde det intet.“

„Jo, du gjorde det, Kvind, og saa sig ikke saa!“

„Nej og nej og mer' end nej!“

„Saa ud, ud! bort fra mit Øjesyn i Helvedes forbandede Navn.“

Han var hvid som en Væg og rystede paa alle Lemmer. Mælet var hæst og ukjendeligt og han fægtede med Armene i Luften som en vanvittig Mand.

„Tag din Fod af min Vej! tag din — tag din — tag din Fod af min Vej, eller jeg flækker din Stjærn, der er Dræbningsblod oppe

og rødt for mit Syn. — Ud, ud af Norges Land og Rige og Helvedes Brand til Gefährts. Ud ...“

Marie saae en Stund forfærdet paa ham, saa løb hun, hvad hun kunde, ud af Stuen, bort fra Slottet.

Som hun slog Døren til, greb Ulrik Frederik Stolen, hun havde siddet i, da han kom, og rendte den ud af Vinduet, flængede det møre Omhæng af Sengestedet og rev det i Pjalfer og Taver, mens han flakkede frem og tilbage i Værelset; saa sank han ned paa Gulvet og krøb omkring paa sine Knæ, hvæsende som et vildt Dyr og hamrende sine Knoer tilblods. Omsider trættes han, krøb hen til Sengen og kastede sig i den med Ansigtet ned i Puderne, og raabte paa Marie med ømme Navne og græd og hulkede og forbandede hende, og talte saa igjen, som kjælede han for hende, med blid og sagte Røst.

Samme Nat fik Marie Grubbe en Skipper til for gode Ord og stor Betaling at sejle sig til Danmark.

Næste Dag jog Ulrik Frederik Karen Fiol bort af Slottet, og faa Dage efter rejste han til Kjøbenhavn.

Gefährts = Kjæretøj.